

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 166. sjednici, održanoj dana 04.08.2022. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Utvrđuje se Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

II.

Prijedlog Zakona iz tačke I. ovog zaključka, upućuje se u dalju skupštinsku proceduru po skraćenom postupku.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/22
Datum, 04.08.2022. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Mirnes Bašić

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

-PRIJEDLOG-

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na ___ sjednici održanoj dana _____2022. godine, d o n o s i

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ ZAŠTITI, ZAŠTITI
CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITI PORODICE SA DJECOM**

Član 1.

(Dopuna člana 18.)

- (1) U Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07, 13/11, 14/12-Autentično tumačenje, 3/15, 2/16 i 3/17 - Autentično tumačenje, u daljem tekstu: Kantonalni zakon) u članu 18. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:
“ (2) Licem u stanju socijalne potrebe smatra se i samohrani roditelj koji nije u braku i ne živi u vanbračnoj zajednici, a sam izdržava i brine se o djetetu i nema dovoljno sredstva za izdržavanje u smislu Kantonalnog zakona.“

- (2) Dosadašnji stav (2) postaje stav (3).

Član 2.

(Izmjena člana 19.)

U članu 19. stav (1) tačka c) riječi „smještaj u drugu porodicu“ zamjenjuju se riječima “smještaj u hraniteljsku porodicu“.

Član 3.

(Izmjena člana 23.)

U članu 23. stavovi (2), (3) i (4) mijenjaju se i glase:

- “ (2) Nalaz i mišljenje o procjeni, praćenju i upućivanju djece sa teškoćama u razvoju u prvom stepenu donosi stručno tijelo pri Javnoj ustanovi Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Centar za djecu i odrasle osobe)
- (3) Postupak, sastav i način rada stručnog tijela iz stava (2) ovog člana, regulisat će se Pravilnikom o otkrivanju, procjeni, praćenju i upućivanju djece u riziku, djece s teškoćama i invaliditetom koji donosi Ministar uz predhodno pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravstva i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Kantona.
- (4) Nalaz i mišljenje o djeci sa teškoćama u razvoju u drugom stepenu donosi stručna komisija koju obrazuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a do uspostave iste drugostepene postupke će rješavati stručna komisija koju obrazuje Ministarstvo.“

Član 4.
(Izmjena člana 24.)

Član 24. mijenja se i glasi:

„Član 24.

- (1) Ukupan prihod domaćinstva u smislu Kantonalnog zakona čine prihodi koje članovi domaćinstva ostvaruju po osnovu:
- a) prihoda koji su uređeni propisima o porezu na dohodak,
 - b) starosne, invalidske i porodične penzije,
 - c) primanja po propisima iz boračko-invalidskoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti lica sa invaliditetom,
 - d) naknada za vrijeme trajanja nezaposlenosti,
 - e) prihoda po osnovu obaveznog izdržavanja,
 - f) prihoda po osnovu naknade za hraniteljstvo, odnosno starateljstvo,
 - g) prihoda po osnovu životnog osiguranja,
 - h) prihoda od nasljedstva,
 - i) prihoda od poljoprivredne djelatnosti, tj. katastarski prihod iz prethodne godine,
 - j) prihoda po osnovu novčane pomoći ženi-majci porodilji koja nije u radnom odnosu.
- (2) Prihodom u smislu stava (1) ovog člana ne smatra se:
- a) naknada za topli obrok,
 - b) naknada za prevoz na posao i sa posla,
 - c) mjesečna naknada roditelja njegovatelja,
 - d) dječiji dodatak,
 - e) stipendije i krediti učenika i studenata,
 - f) jednokratne novčane pomoći.“

Član 5.
(Izmjena člana 34.)

Član 34. mijenja se i glasi:

“ Član 34.

Pravo na drugu materijalnu pomoć ostvaruju lica i porodice ukoliko im prihodi domaćinstva ne prelaze iznos minimalne penzije, odnosno za domaćinstva sa većim prihodima ako im prihodi po članu domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos od 15% prosječne plaće Kantona.“

Član 6.
(Izmjena naziva Odjeljka)

U DIJELU DRUGOM, POGLAVLJE II., naziv Odjeljka C. se mijenja i glasi:
“Odjeljak C. Smještaj u hraniteljsku porodicu. “

Član 7.
(Izmjena člana 45.)

Član 45. mijenja se i glasi:

„Član 45.

Hraniteljstvo je oblik zaštite izvan vlastite porodice kojom se djetetu ili odraslom licu u skladu sa Zakonom o hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/17, u daljem tekstu: Zakon o hraniteljstvu) osigurava odgovarajući porodični smještaj i zaštita u hraniteljskoj porodici.“

Član 8.
(Izmjena člana 46.)

Član 46. mijenja se i glasi:

„Član 46.

- (1) Za rješavanje o priznavanju prava i uključivanje na smještaj u hraniteljsku porodicu, kao i zaključivanje ugovora o hraniteljstvu, mjesno je nadležan općinski/gradski prvostepeni organ prebivališta hranjenika.
- (2) Prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na smještaj i upućivanje u hraniteljsku porodicu općinski/gradski prvostepeni organ dužan je zatražiti saglasnost Ministarstva za smještaj i finansiranje naknade za izdržavanje hranjenika i naknade hranitelju, gdje je za svaki konkretan slučaj dužan dostaviti socijalnu anamnezu.
- (3) O žalbi na rješenje kojim se rješava o pravu na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu odlučuje Ministarstvo“.

Član 9.
(Izmjena člana 47.)

Član 47. mijenja se i glasi:

„Član 47.

- (1) Pravo na hraniteljsku naknadu ima hranitelj bez obzira na obavezu izdržavanja hranjenika.
- (2) Hranitelj ima pravo na naknadu za izdržavanje hranjenika, u skladu sa Zakonom o hraniteljstvu.“

Član 10.
(Izmjena člana 48.)

Član 48. mijenja se i glasi:

„Član 48.

- (1) U troškovima finansiranja naknada iz člana 47. Kantonalnog zakona učestvuje hranjenik, roditelj, usvojitelj ili srodnik koji je dužan da izdržava to lice u skladu sa Porodičnim zakonom, pravno ili fizičko lice koje je preuzelo obavezu plaćanja troškova

smještaja, kako slijedi:

- a) roditelj ili usvojitelj ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona,
 - b) srodnici, izuzev hranitelja, koji su dužni da izdržavaju hranjenika u skladu sa Porodičnim zakonom, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 30% od prosječne plaće Kantona,
 - c) hranjenik svojom imovinom, приходима i drugim novčanim primanjima.
- (2) Hranjeniku na ime zadovoljavanja ličnih potreba pripada 20% od mjesečnog iznosa njegovih novčanih sredstava.
- (3) Lice iz stava (1) ovog člana učestvuje u plaćanju troškova naknada u visini od 100% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se smješta u hraniteljsku porodicu, a lice čiji ukupan prihod domaćinstva ne prelazi iznos minimalne penzije u Federaciji BiH učestvuje u plaćanju troškova naknada u visini 50% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se smješta u hraniteljsku porodicu.“

Član 11.

(Brisanje članova 49., 50., 51., 52., 53. i 54.)

Članovi 49., 50., 51., 52., 53. i 54. se brišu

Član 12 .

(Izmjena člana 56.)

Član 56. mijenja se i glasi:

„Član 56.

- (1) Troškove smještaja u Ustanovu plaća lice koje se smješta, roditelj, usvojitelj ili srodnik koji je dužan da izdržava to lice u skladu sa ovim i Porodičnim zakonom, ili drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo obavezu plaćanja troškova smještaja.
- (2) Troškove smještaja plaća ili u plaćanju istih učestvuju lica iz stava (1) ovog člana, ukoliko im mjesečni prihodi po članu domaćinstva prelaze 15% od prosječne plaće Kantona.
- (3) Lice iz stava (1) ovog člana plaća troškove smještaja u visini od 100% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se smješta u Ustanovu, a lice čiji ukupan prihod domaćinstva ne prelazi iznos minimalne penzije u Federaciji BiH plaća troškove smještaja u visini 50% pripadajućeg dijela prihoda lica koje se smješta u Ustanovu.
- (4) Ukoliko sredstva iz stava (3) ovog člana nisu dovoljna za izmirenje troškova smještaja, razliku do punog iznosa cijene smještaja snosi Kanton.
- (5) Sredstva od učešća pravnog ili fizičkog lica u plaćanju dijela troškova smještaja u Ustanovi, uplaćuju se na račun Ustanove koja je dužna prilikom naplate svojih usluga u računu prikazati učešće tog lica.“

Član 13.

(Izmjena člana 61.)

Članu 61. mijenja se i glasi:

„Članu 61.

- (1) Korisnik penzije i/ili korisnik primanja po osnovu člana 24. stav (1) tačka c) Kantonalnog zakona koji je smješten u ustanovu, a nema obavezu izdržavanja, ta sredstva uplaćuje na račun ustanove u koju je smješten.
- (2) Licu iz stava (1) ovog člana, na ime zadovoljavanja ličnih potreba mjesečno pripada 20% iznosa od penzije i 20% iznosa od primanja po osnovu člana 24. stav (1) tačka c) Kantonalnog zakona koju ostvaruje korisnik.
- (3) Izuzetno, licu čiji je jedini prihod zakup od izdate imovine na ime zadovoljavanja ličnih potreba mjesečno mu pripada 20% od iznosa zakupnine.“

Član 14.

(Izmjena člana 80.)

- (1) U članu 80. stav (2) riječi: „dnevnog zbrinjavanja djece sa posebnim potrebama“ se zamjenjuju riječima: „podrške i zbrinjavanja djece sa teškoćama u razvoju“.
- (2) U stavu (3) iza tačke l) dodaje se nova tačka m) koja glasi:
“m) vrši isplatu trebovanih i doznačenih sredstava za korisnike prava”
- (3) Dosadašnje tačke m), n) i o) postaju tačke n), o) i p).

Član 15.

(Dodavanje novog člana 84a.)

Iza člana 84. dodaje se novi član 84a. koji glasi:

„Član 84a.

- (1) Ustanova za djecu ili centar može, uz prethodnu saglasnost osnivača i Ministarstva, da organizuje prihvatnu stanicu ili dnevni centar za djecu.
- (2) Prihvatna stanica za djecu pruža prihvat i kratkotrajni smještaj djece koja su odgojno zanemarena i zapuštena, te djece koja se odaju skitnji, prosjačenju i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja, gdje im se obezbjeđuje potreban kratkotrajni smještaj, ishrana, zdravstveno-higijenske mjere i nadzor za vrijeme dok se ne utvrdi mogućnost za njihovo vraćanje roditeljima, usvojiteljima, odnosno smještaj u hraniteljsku porodicu ili u ustanovu.
- (3) Dnevni centar za djecu pruža usluge boravka za poludnevni boravak u trajanju do 8 sati dnevno, a za cjelodnevni boravak do 12 sati dnevno. Za vrijeme boravka obezbjeđuju se usluge: prehrane, održavanje lične higijene, brige o zdravlju, čuvanje, odgoj, provođenje slobodnih aktivnosti, igara sa djecom, a za školsku djecu pomoć u učenju i vođenje brige o školskim i vanškolskim aktivnostima i drugo.“

Član 16.

(Izmjena naziva Odjeljka)

U DIJELU DRUGOM, POGLAVLJE III., naziv Odjeljka C. se mijenja i glasi:
"Odjeljak C. Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju".

Član 17. (Izmjena člana 86.)

Član 86. mijenja se i glasi:

„Član 86.

- (1) Centar za djecu i odrasle osobe je javna ustanova koja pruža usluge od ukupnog značaja za rani podsticaj, procjenu i podršku djeci sa teškoćama u razvoju, dnevni boravak i zbrinjavanje djece i odraslih osoba sa invaliditetom, u smislu inkluzije, odgoja i obrazovanja, osposobljavanja, socijalizacije, integracije, samozastupanja i zadovoljavanja drugih životnih potreba djece i njihovih roditelja.
- (2) Centar za djecu i odrasle osobe je u obavezi u prvom kvartalu tekuće godine podnijeti izvještaj o poslovanju za prethodnu godinu Ministarstvu i općinama/gradovima sa područja Kantona.“

Član 18. (Izmjena člana 112.)

(1) U članu 112. stav (1) tačke c) i i) mijenjaju se i glase:

„c) novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu;

i) zdravstveno osiguranje za žene-majke porodilje koje nisu u radnom odnosu za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana, ukoliko ne mogu biti osigurane po drugom osnovu;“

(2) Tačke d) i e) se brišu.

(3) Dosadašnje tačke f), g), h), i), j), k) i l) sada postaju tačke d), e), f), g), h), i) i j).

Član 19. (Izmjena člana 120.)

Član 120. mijenja se i glasi:

„Član 120.

- (1) Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta (u daljem tekstu: naknada plaće) isplaćuje se za vrijeme korištenja porodiljskog odsustva, u skladu sa propisom o radu.
- (2) Naknadu plaće iz stava (1) ovog člana ostvaruje žena-majka koja ima prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci prije podošenja zahtjeva ili žena-majka čiji poslodavac ima sjedište na području Kantona pod uslovom da ovo pravo nije regulisano prema mjestu prebivališta porodilje.“

Član 20.
(Izmjena člana 121.)

Član 121. mijenja se i glasi:

„Član 121.

- (1) Naknada plaće utvrđuje se u visini od 1.000,00 KM mjesečno za vrijeme trajanja porodijskog odsustva.
- (2) Ženi-majci koja rodi blizance, treće i svako slijedeće dijete naknada plaće iz stava (1) ovog člana uvećava se za 20%, za svako rođeno dijete.
- (3) Ukoliko planirana sredstva za tekuću budžetsku godinu budu nedovoljna za isplatu naknade plaće iz stava (1) i (2) ovog člana, naknada plaće se isplaćuje u iznosu od 80% prosječne plaće koju je žena-majka u radnom odnosu ostvarila prije početka korištenja odsustva zbog porođaja.“
- (4) Naknada plaće, iz stava (3) ovog člana, ne može biti veća od prosječne, posljednje, objavljene neto plaće Kantona, niti može biti manja od 300 KM.

Član 21.
(Izmjena člana 125.)

U članu 125. stav (2) mijenja se i glasi:

- „(2) Pravo na naknadu plaće iz stava (1) ovog člana može ostvariti roditelj do navršene 27. godine života djeteta, na osnovu nalaza i mišljenja Instituta o utvrđenoj potrebi za dodatkom za njegu i pomoć od strane drugog lica.“

Član 22.
(Izmjena naziva Odjeljka)

U DIJELU ČETVRTOM, POGLAVLJE I., naziv Odjeljka C. se mijenja i glasi:
"Odjeljak C. Novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu".

Član 23.
(Izmjena člana 127.)

Član 127. mijenja se i glasi:

„Član 127.

- (1) Novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu ostvaruje se u visini od 1.000,00 KM mjesečno, a najduže 12 mjeseci od dana rođenja djeteta.
- (2) Novčanu pomoć iz stava (1) ovog člana ostvaruje žena-majka koja ima prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci prije podnošenja zahtjeva, ukoliko je prijavljena na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje ili se nalazi na redovnom školovanju, odnosno ukoliko se na evidenciji Porezne uprave ne vodi kao zaposleno lice.
- (3) Ženi-majci koja rodi blizance, treće i svako slijedeće dijete novčana pomoć iz stava (1) ovog člana uvećava se za 20%, za svako rođeno dijete.
- (4) Izuzeto od stava (1) ovog člana, pod okolnostima propisanim članom 122. Kantonalnog

zakona, pravo na novčanu pomoć može ostvariti i otac djeteta ukoliko nije u radnom odnosu.

- (5) Ukoliko planirana sredstva za tekuću budžetsku godinu budu nedovoljna za isplatu novčane pomoći iz stava (1) ovog člana, iznos novčane pomoći se utvrđuje u skladu sa odredbama Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 52/22).“

Član 24.

(Brisanje Odjeljaka)

U DIJELU ČETVRTOM, POGLAVLJE I., Odjeljak D. i E., kao i članovi 128. i 129. brišu se.

Član 25.

(Izmjena člana 139.)

U članu 139. stav (4) mijenja se i glasi:

- „(4) Za ostvarivanje prava na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu i novčanu pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu, stranka podnosi zahtjev u roku od 60 dana od dana porođaja“.

Član 26.

(Brisanje člana 140.)

Član 140. briše se.

Član 27.

(Izmjena člana 151.)

- (1) U članu 151. stav (1) tačka d) riječi „smještaj u drugu porodicu“ zamjenjuju se riječima „smještaj u hraniteljsku porodicu“.
- (2) Tačka i) mijenja se i glasi:
„i) novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu.“
- (3) Tačke j) i k) brišu se.
- (4) Dosadašnje tačke l) i m) postaju tačke j) i k).

Član 28.

(Izmjena člana 166.)

- (1) U članu 166. stav (1) tačka a) alineja 3. mijenja se i glasi:
„3. Pravilnik o otkrivanju, procjeni, praćenju i upućivanju djece u riziku, djece s teškoćama i invaliditetom“.
- (2) U tački c) alineja 2. riječi „, iz člana 120. Kantonalnog zakona“ brišu se.

Član 29.

(Izmjena u tekstu Zakona)

U tekstu Kantonalnog zakona riječ „općinska“ u odgovarajućem padežu zamjenjuje se riječima: „općinska/gradska“, a riječi: „lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju“ u odgovarajućem padežu zamjenjuju se riječima „lica sa teškoćama u razvoju“.

Član 30.

(Utvrđivanje prečišćenog teksta)

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom.

Član 31.

(Donošenje podzakonskog propisa)

Uputstvo o načinu obračuna, doznaci sredstava i isplati po osnovu prava iz članova 15. i 18. Kantonalnog zakona, donosi Ministar u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 32.

(Prijelazne odredbe)

- (1) Postupci za ostvarivanje prava započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji koji nisu pravosnažno okončani završiti će se po odredbama ovog zakona.
- (2) Važeća rješenja kojima su priznata prava na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu, prvostepeni organi će po službenoj dužnosti u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, zamijeniti novim rješenjima i ista uskladiti sa ovim zakonom za period od stupanja na snagu ovog zakona do isteka perioda za koje je priznato predmetno pravo.
- (3) Važeća rješenja kojima su priznata prava ženi-majci koja nije u radnom odnosu, prvostepeni organi će po službenoj dužnosti u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, zamijeniti novim rješenjima i ista uskladiti sa ovim zakonom za period od stupanja na snagu ovog zakona do isteka perioda navršene godine dana djeteta, te istim rješenjem utvrditi prestanak već priznatih prava.
- (4) Pravo na novčanu pomoć u skladu sa ovim zakonom žena-majka koja nije u radnom odnosu može ostvariti od dana primjene ovog zakona do navršenih 12 mjeseci života djeteta, podnošenjem zahtjeva nadležnom općinskom/gradskom prvostepenom organu.
- (5) Pod uslovima propisanim ovim zakonom, pravo na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu i pravo na novčanu pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu, može ostvariti i žena majka koja podnese zahtjev u roku od 60 dana od dana primjene ovog zakona, a isti nije podnosila prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 33.

(Prestanak primjene člana 113., 114., 115., 116., 117., 118. i 119.,)

Danom početka primjene Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federacije BiH prestaju sa primjenom odredbe člana 112. stav (1) tačka a), člana 113., 114., 115., 116., 117., 118. i 119., Kantonalnog zakona.

Član 34.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“, a početak će se primjenjivati od 01.09.2022.godine.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Broj: _____

Zenica, _____ **2022. godine**

Ćazim Huskić

O b r a z l o ž e n j e
Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbama člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, kojim je propisano, da Skupština donosi zakone i ostale propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti.

Prema odredbama člana III. 2. e) i člana III. 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su nadležni za socijalnu politiku. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III. 3. (4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III. 4. j)).

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Radi provođenja Zakona o hraniteljstvu Federacije BiH („Službenovine FBiH“, broj: 19/17), Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 75/21) i Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 52/22) nadležni organi kantona bili su dužni od dana stupanja na snagu zakona, donijeti odgovarajuće propise i opšte akte iz svoje nadležnosti.

Polazeći od toga da je zaštita porodica s djecom djelatnost od posebnog društvenog interesa, koja ima za cilj obezbjeđenje približno jednakih uslova za zdrav i pravilan razvoj djece, kao i pružanje pomoći u realizaciji reproduktivne funkcije porodice, bilo je neophodno preduzimanje hitnih reformskih aktivnosti i mjera u smislu poboljšanja stanja u ovoj oblasti.

Također, razlog za donošenje ovog zakona je i poslanička inicijativa Smajić Himze podnesena na 38. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, kojima bi se sistemski riješilo finansiranje JU Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

Predmetnom inicijativom je predloženo rješenje da se na jednoobrazan način pristupi rješavanju problema sufinansiranja JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona od strane Zeničko-dobojskog kantona i općina/gradova sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

U postupku do upućivanja teksta Prijedloga Zakona, ovo ministarstvo je izvršilo konsultovanje putem Saveza općina i gradova Federacije BiH po predmetnoj inicijativi i ista nije dobila pozitivno mišljenje o načinu sufinansiranja ove ustanove iz budžeta općina i gradova.

Također, jedan od razloga za donošenje ovog zakona je osiguranje dostupnosti i ujednačenosti prava žena-majki u radnom odnosu i žena-majki koje nisu u radnom odnosu,

odnosno omogućavanje svim porodicama ostvarivanje predmetnih prava na području Zeničko-dobojskog kantona.

Na ovaj način omogućeno je i ženama povratnicama iz Zeničko-dobojskog kantona na područje Republike Srpske ostvarivanje predmetnog prava iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona, pod uslovom da je sjedište njenog poslodavca na području našeg Kantona, ukoliko isto pravo ne mogu ostvariti u mjestima povratka u Republici Srpskoj, što u dosadašnjoj praksi nije bilo regulisano.

S obzirom na to, da je prisutan negativan prirodni priraštaj na području Federacije BiH i Zeničko-dobojskom kantonu, potrebno je da se poduzmu mjere i akcije na unapređenju populacijske politike, a posebno pronatalitetne politike s ciljem bolje zaštite i podrške porodicama sa djecom.

Iz naprijed navedenih razloga Vlada Zeničko-dobojskog kantona predlaže da se podneseni Prijedlog ovog zakona na Skupštini Zeničko-dobojskog kantona donese po skraćenom postupku, u skladu sa članom 140. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/18, 18/18-isp i 7/19), s obzirom da se radi o programskom zadatku ovog ministarstva i da postoji neodložna potreba da se povoljnije urede pitanja u vezi sa ostvarivanjem prava žena-majki u radnom odnosu i žena-majki koje nisu u radnom odnosu.

III. NAČELA NA KOJIMA SE ZASNIVA ZAKON

Prijedlog Zakona zasniva se na poštivanju načela i to: načelo dostupnosti i zabrane diskriminacije, načelo efikasnosti i održivosti i načelo javnosti i transparentnosti, a sve s ciljem iznalaženja rješenja za ostvarivanje najboljeg interesa porodice i djeteta.

Prijedlog Zakona zasniva se na ostvarivanju pretpostavki za stvaranje uslova za trajan i održiv način finansiranja JU Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju od strane općina/gradova na području Zeničko-dobojskog kantona.

IV. OBJAŠNJENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

U članu 1. - izvršena je dopuna u članu 18. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07,13/11, 14/12-Autentično tumačenje, 3/15 2/16 i 3/18 - Autentično tumačenje, u daljem tekstu: Kantonalni zakon) na način da se precizira da se licem u stanju socijalne potrebe smatra i samohrani roditelj koji nije u braku i ne živi u vanbračnoj zajednici, a sam izdržava i brine se o djetetu i nema dovoljno sredstva za izdržavanje u smislu ovog zakona, s obzirom da je ovim zakonom brisan član 46. Kantonalnog zakona koji je sadržavao definiciju saamohranog roditelja.

U članu 2. - izvršena je izmjena člana 19. Kantonalnog zakona, tako što je termin „smještaj u drugu porodicu“ zamijenjen terminom „smještaj u hraniteljsku porodicu“, što predstavlja usklađivanje sa terminologijom iz Zakona o hraniteljstvu u Federaciji BiH.

U članu 3. - izvršena je zamijena člana 23. stav (2), (3) i (4), tako što su usklađene odredbe sa reformom procjene, podrške i upućivanja djece sa teškoćama u razvoju, u skladu sa Međunarodnom klasifikacijom funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja, na način da na području Kantona jedno stručno tijelo procjenjuje djecu i da u koordinaciji sa ustanovama zdravstva, obrazovanja i socijalne zaštite prikuplja potrebne podatke i pruža podršku djeci s teškoćama u razvoju od detekcije poteškoće i dalje u kontinuitetu do 15 godine života djece. Na ovaj način općine/gradovi više neće biti u obavezi da finansiraju troškove i rad prvostepenih komisija za procjenu djece sa teškoćama u razvoju koje trenutno finansiraju općine/ gradovi.

U članu 4. - izvršena je izmjena člana 24. na način da je izvršeno usklađivanje sa Zakonom o porezu na dohodak Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13) i u skladu sa Zakonom o materijalnoj podršci porodice sa djecom. Također, precizirani su prihodi u članu 2. koji se ne računavaju u prihode domaćinstva u smislu ovog zakona, radi ostvarivanja prava po ovom zakonu.

U članu 5. - izvršena je izmjena člana 34. Kantonalnog zakona, tako da sad pravo na drugu materijalnu pomoć mogu ostvariti lica i porodice ukoliko im prihodi domaćinstva ne prelaze iznos minimalne penzije, odnosno za domaćinstva sa većim prihodima ako im prihodi po članu domaćinstva mjesečno ne prelaze iznos od 15% prosječne plaće Kantona. Ovo predstavlja povoljniji način za ostvarivanje prava na drugu materijalnu pomoć.

U članu 6., članu 7., članu 8., članu 9., članu 10. i članu 11. - izvršeno je usklađivanje Kantonalnog zakona sa Zakonom o hraniteljstvu, tako što je dosadašnji odjeljak „Smještaj u drugu porodicu“ zamijenjen nazivom „Smještaj u hraniteljsku porodicu“, te su članovi zakona od 45. do 49. člana zamijenjeni novim članovima na način da su preuzete bitne odredbe iz Zakona o hraniteljstvu, dok se članovi 49., 50., 51., 52., 53., i 54. Kantonalnog zakona brišu.

U članu 12. - izvršena je izmjena člana 56. Kantonalnog zakona, na način tako da se uređuje učešće u finansiranju troškova smještaja lica u ustanove socijalne zaštite, s obzirom da su iste odredbe brisane u članu 54. Kantonalnog zakona.

U članu 13. - izvršena je izmjena člana 61. Kantonalnog zakona na način da se propisuje pravo štićeniku koji je smješten u ustanovu socijalne zaštite da ostvaruje dio od ličnih primanja u svrhu zadovoljavanja ličnih potreba.

U članu 14. - izvršena je usklađenje u članu 80. stav (2) tako da su riječi „dnevnog zbrinjavanja djece sa posebnim potrebama“ zamjenjene riječima: „podrške i zbrinjavanja djece sa teškoćama u razvoju“. A u stavu (3) je dodana nova tačka kojom se precizira praksa načina isplate trebovanih i doznačenih sredstava korisnicima prava iz ovog zakona.

U članu 15. - izvršena je dopuna tako da je iza člana 84. Kantonalnog zakona dodan član 84a. koji govori o načinu smještaja odgojno zanemarene i zapuštene djece u prihvatnu stanicu, u kojoj se vrši prihvata i kratkotrajni smještaj djece koja se odaju skitnji, prosjačenju

i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja, gdje im se obezbjeđuje potreban kratkotrajni smještaj, ishrana, primjena zdravstveno-higijenskih mjera i nadzor za vrijeme dok se ne utvrdi mogućnost za njihovo vraćanje roditeljima, usvojitelju, hranitelju ili u ustanovu. Također, govori se o uslugama boravka djece u dnevnom centru koji pruža usluge poludnevni i cjelodnevni boravka. Na ovaj način, izvršeno je uređivanje ovog zakona izmještanjem navedenih odredbi iz člana 86., u član koji uređuje oblast ustanova socijalne zaštite.

U članu 16. - izvršena je izmjena naziva „U DIJELU DRUGOM, POGLAVLJE III., naziv odjeljka C.“, tako da umjesto dosadašnjeg naziva „Odjeljak C. Ustanova za djecu sa posebnim potrebama i djecu sa društveno negativnim ponašanjem“ sada bude "Odjeljak C. Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju". Na ovaj način bi se naziv uskladio sa Međunarodnom klasifikacijom funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja.

U članu 17. – izvršena je izmjena člana 86. tako da je precizirana djelatnost Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju kao i obaveza izvještavanja ove ustanove o poslovanju.

U postupku do upućivanja teksta Prijedloga Zakona, ovo ministarstvo je izvršilo konsultovanje putem Saveza općina i gradova Federacije BiH po inicijativi Smajić Himze koje je podnesena na 38. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona. Tokom izrade Prijedloga Zakona, Ministarstvo je dobilo mišljenje Saveza općina i gradova FBiH, akt broj: 436/22 od 12.07.2022. godine iz kojeg proizilazi da ne postoji saglasnost Grada Zenice i Grada Zavidovići o finansiranju Centra za djecu i odrasle osobe od strane općina i gradova. Stoga, uslijed negativnog mišljenja Saveza općina i gradova Federacije BiH u ovoj odredbi nije bilo moguće ugraditi predloženu inicijativu poslanika Smajić Himze.

U članu 18. – izvršena je izmjena člana 112. u stavu (1) Kantonalnog zakona, izmjenjena je tačka c) koja je glasila „novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene - majke koja nije u radnom odnosu“ tako da sada glasi „c) novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu“. Navedenim izmjenama se vrši terminološko usklađivanje sa Zakonom o materijalnoj podršci porodice sa djecom. Nadalje, u stavu (1) ovog člana zamjenjena je tačka i) na način da zdravstveno osiguranje mogu ostvariti žene-majke porodilje koje nisu u radnom odnosu za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana, ukoliko ne mogu biti osigurane po drugom osnovu. „; dok su tačke d) i e) brisane.

U članu 19. – preciziran je član 120. Kantonalnog zakona, tako da je odredba usklađena sa Zakonom o radu, koji i utvrđuje pravo na porodiljsko odsustvo. Također, precizirani su uslovi za ostvarivanje ovog prava, na način da naknadu plaće ostvaruje žena-majka koja ima prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci prije podošenja zahtjeva ili žena-majka čiji poslodavac ima sjedište na području Kantona pod uslovom da ovo pravo nije regulisano prema mjestu prebivališta porodilje.

Ovim članom Zakona je osiguranja dostupnosti i ujednačenosti prava žena -majki u radnom odnosu, odnosno, omogućeno je svim porodiljama ostvarivanje predmetnih prava na području Zeničko-dobojskog kantona.

Na ovaj način omogućeno je i ženama povratnicama iz Zeničko-dobojskog kantona na područje Republike Srpske ostvarivanje predmetnog prava iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona, pod uslovom da je sjedište njenog poslodavca na području našeg Kantona, ukoliko isto pravo ne mogu ostvariti u mjestima povratka u Republici Srpskoj, što u dosadašnjoj praksi nije bilo regulisano.

U članu 20. – izvršena je izmjena člana 121. Kantonalnog zakona na način, da se naknada plaće utvrđuje u visini od 1.000,00 KM mjesečno za vrijeme trajanja porodijskog odsustva, što je znatno povoljnije na dosadašnje zakonsko rješenje. Također, propisano je da naknada plaće ženi-majci koja rodi blizance, treće i svako slijedeće dijete uvećava 20%, za svako rođeno dijete. Do sada naknada plaće ženi – majci bila je neujednačena i kretala se od 200 KM do iznosa posljednje objavljene prosječne neto plaće Kantona.

Ukoliko planirana sredstva za tekuću budžetsku godinu budu nedovoljna za isplatu naknade plaće utvrđena na ovakav način, naknada plaće se isplaćuje u iznosu od 80% prosječne plaće koju je žena-majka u radnom odnosu ostvarila prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, tako da ne može biti veća od prosječne, posljednje, objavljene neto plaće Kantona, niti može biti manja od 300 KM.

U članu 21. – izvršena je izmjena člana 125. stav (2) Kantonalnog zakona tako da su precizirani uslovi korištenja prava na rad sa polovinom radnog vremena za roditelja koji se brine za dijete sa teškoćama u razvoja. Odredbe su ovim načinom precizirane i jasnije utvrđene.

U članu 22. – izvršena je izmjena naziva Odjeljka C., U DIJELU ČETVRTOM, POGLAVLJE I., naziv tako da sada glasi: "Odjeljak C. Novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu".

U članu 23. – izvršene su izmjene člana 127. na način da su propisani povoljniji uslovi i iznosi za novčanu pomoć ženama- majkama koje nisu u radnom odnosu, i povoljniji uslovi za ostvarivanje navedenog prava, te omogućeno da u izuzetnim okolnostima (smrti majke, napuštanja djeteta.....) propisanim članom 122. Kantonalnog zakona ovo pravo može ostvariti i otac djeteta, što do sada nije bilo regulisano. Novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu ostvaruje se u visini od 1.000,00 KM mjesečno najduže 12 mjeseci od dana rođenja djeteta, te se za svako rođeno dijete uvećava 20% za žene-majke koje rode blizance, treće i svako slijedeće dijete.

Novčanu pomoć ostvaruje žena-majka koja ima prebivalište na području Kantona u periodu od 6 mjeseci prije podošenja zahtjeva, ukoliko je prijavljena na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje ili se nalazi na redovnom školovanju, odnosno ukoliko se na evidenciji Porezne uprave ne vodi kao zaposleno lice. Ovim članom Zakona je osigurana dostupnosti i ujednačenosti prava žena-majki koje nisu u radnom odnosu, odnosno, omogućeno je svim porodiljama ostvarivanje predmetnih prava na području Zeničko-dobojskog kantona.

Ukoliko planirana sredstva za tekuću budžetsku godinu budu nedovoljna za isplatu

novčane pomoći utvrđen na ovakav način, iznos novčane pomoći utvrdit će se u skladu sa odredbama Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 52/22).“

U članu 24. – izvršeno je brisanje Odjeljaka D. i E., U DIJELU ČETVRTOM, POGLAVLJE I., kao i brisanje članova 128. i 129.

U članu 25. – izvršene su izmjene člana 139.stav (4) Kantonalnog zakona, tako da zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu i novčanu pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu, stranka podnosi u roku od 60 dana od dana porođaja.

U članu 26. – brisan je član 140. Kantonalnog zakona, jer je isti tekst ugrađen u novom članu 46. stav (2) ovog zakona.

U članu 27. - izvršene su izmjene člana 151. stav (1) u tačka d) Kantonalnog zakona, tako što je termin „smještaj u drugu porodicu“ zamijenjen terminom „smještaj u hraniteljsku porodicu“, što predstavlja usklađivanje sa terminologijom iz Zakona o hraniteljstvu u Federaciji BiH.

U tački i) izvršene su izmjene tako da sada glasi: novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu, te brisane tačke j) i k), odnosno izvršeno je usklađivanje sa izmjenama člana 18. ovog zakona.

U članu 28. - izvršene su izmjene člana 166. stav (1) tačka a. alineja 3) Kantonalnog zakona, tako da će po stupanju na snagu ovog zakona Ministar donijeti Pravilnik o otkrivanju, procjeni, praćenju i upućivanju djece u riziku, djece s teškoćama i invaliditetom.

U članu 29. - U tekstu Kantonalnog zakona riječ „općinska“ u različitom padežu zamjenjena su riječima: „općinska/gradska“ u odgovarajućem padežu, s obzirom da je nekoliko općina na području Kantona dobilo status grada. Također, izvršena je izmjena riječi: „lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju“ u različitom padežu sa riječima „lica sa teškoćama u razvoju“ u odgovarajućem padežu, što je u skladu sa Međunarodnom klasifikacijm funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja.

U članu 30. – propisano je ovlaštenje za Zakonodavno-pravnu komisiju Skupštine Zeničko-dobojskog kantona da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom.

U članu 31. - propisano je da će posebnim uputstvom biti uređen način doznake i isplata sredstava o isplati po osnovu priznatih prava.

U članu 32. – date su prijelazne odredbe ovog zakona u kojima su precizirani rokovi za postupanje prvostepenih organa u smislu usklađivanja postojećih rješenja kojima su priznata prava i preciziran način na koji pravo na novčanu pomoć i novčanu naknadu u skladu sa

ovim zakonom mogu ostvariti žene majke porodilje.

U členu 33. - utvrđeno je da će se danom početka primjene Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 52/22) prestati primjenjivati odredbe Kantonalnog zakona koje se odnose na dodatak na djecu, s obzirom da će se dodatak na djecu ostvarivati primjenom federalnog zakona i isplaćivat će se iz Budžeta Federacije BiH.

U členu 34. - propisano je stupanje na snagu ovog zakona.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za primjenu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Zeničko-dobojskog kantona koji je u proceduri usvajanja (u daljem tekstu: Zakon) na budžetskim pozicijama Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, za period od 01.09.2022. godine do kraja 2022. godine, osigurana su sredstva Izmjenama i dopunama Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2022. godinu na pozicijama i u iznosima kako slijedi:

- KAD 214, ekonomski kod 613900 - Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona - 50.000,00 KM, s obzirom da su ista potrebna za funkcionisanje i pružanje usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe sa teškoćama u razvoju Zeničko-dobojskog kantona.

- KAD 205, ekonomski kod 614100 - Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu – Za primjenu člana 19. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Zeničko-dobojskog kantona, odnosno za finansiranje novčane pomoć ženi-majci koja je u radnom odnosu za oko 1.240 porodilja (prema raspoloživim podacima za prosječan mjesečni broj porodilja u prva četiri mjeseca ove godine) sa neto naknadom od po 1.000,00 KM mjesečno za svaku porodilju kao i doprinose na ovu naknadu, obezbijedena su dodatna sredstva za 4 mjeseca do kraja 2022. godine u iznosu od 4.000.000,00 KM.

- KAD 211, ekonomski kod 614100 - Novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu – za primjenu člana 23. Zakona, odnosno za finansiranje novčane pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu za oko 1.900 porodilja (broj porodilja je utvrđen na osnovu podataka Zavoda za statistiku Federacije BiH, da je 3.126 živo rođene djece u Zeničko-dobojskom kantonu za 2021. godinu i broja ostvarenih prava svih porodilja) od po 1.000,00 KM mjesečno za svaku porodilju, Izmjenama i dopunama Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2022. godinu obezbijedena su dodatna sredstva u iznosu od 7.000.000,00 KM. Prema aktu Federalnog ministarstva finansija, broj: 05-02-4-4698/22 od 13.06.2022. godine,

Zakon o porezu na dohodak novčana pomoć ženi-majci koja nije u radnom odnosu naknade se ne smatraju dohotkom i na iste se ne plaća porez na dohodak.

Za narednu budžetsku godinu nećemo biti u obavezi financirati pravo na dječiji dodatak, za što smo izdvajali 3.200.000,00 KM, dok ćemo za gore navedene budžetske pozicije trebati planirati iznos 44.665.286,00 KM.